

ივერიის

გაზეთი ღირსე:

თვე	მან. კ.	თვე	მან. კ.
12 . . .	10 . . .	6 . . .	6 . . .
11 . . .	9 50 . . .	5 . . .	5 50 . . .
10 . . .	8 75 . . .	4 . . .	4 75 . . .
9 . . .	8 . . .	3 . . .	3 50 . . .
8 . . .	7 25 . . .	2 . . .	2 75 . . .
7 . . .	6 50 . . .	1 . . .	1 50 . . .

ცალკე ნომერი—ერთი შაბერი.

რედაქცია:
ნიკოლოზის ქუჩა, 21.
ტფალისი.
გაზეთის დასაბამებლად:
და განცხადებთა დასახელებად
უნდა მიმართონ რედაქციას და წერა-კითხვა.
გამაგრ. სასაგალოების კარეკლითა.
ფასი განცხადებასა:
ჩვეულებრივი სტრაქონი პირველ გვერდზედ—
16 კაპ. მეორეზედ—8 კაპ.

ვაუწყებთ განსვენებულს ბელეგრეტის ალმასანდრო მიხაილის მის ჰაზიმაშის ნიჭის პატივის მცემლად, რომ ხვალ, კვირას, მისს გარდაცვალების წლის თავზედ, 11 დეკემბერს ნაშუადღევს პირველს საათზედ ქაშვილის წმ. გიორგის ეკლესიაში გარდასხდომი იქნება წიგნა და პანაშვილი განსვენებულის სულის მისახსენებლად.
(2—უ.—1)

თავად სიმონ ნიკოლოზის ძე ლორთქიფანიძე აუწყებს ნათესავებს და ნაცნობებს, რომ ორმოცი დღის წიგნა და პანაშვილი განსვენებულის ძმისა მისსა თავ. ანდრო ნიკოლოზის ძის ლორთქიფანიძისა დანიშნული არის თერმეტ ქრისტიანობის თვის, ქ. ქუთაისს, წმ. გიორგის ეკლესიაში.
(2—26—2)

„ივერიის“
გამოვა 1895 წელს
იმავე პროგრამით, როგორც წინა.
გაზეთის დაბარება შეიძლება შემდეგის ადრესით:
ტფალისი,
„ნიკოლოზის“ რედაქციის
ნიკოლოზის ქუჩა, 21.
გარდაუდებლად შიშის წერა-კითხვის განმარტ. სასაგალოებსა კასტელანასს, სასახლის ქუჩა, ბანკის ქარვასლა.
საფოსტო ადრესი:
Тифлис. Редакция „ИВЕРИЯ“.

ამ დღეებში გამოვა გასაყიად
თ. რაფიელ პირსთაშის
თხზულებანი
პირველი ტომი
რომელშიც მოთავსებულია ყველა
დღეებში და არაკები; წიგნი შეიცავს
400 გვ. ავტორის პორტრეტთა და
ფოტომილითა.

მეფე დავით ადამაშენებელი
და იმისი დრო
ისტორიული მონოგრაფია
ნ. უზნუასას
ფანი ორი აბაჯი

წერა-კითხვის გამავრცელებელის წიგნის
შედილობაში ისეილება:
ჩართული ანგანი
შედილობი
გერ. ციციშვილის მიერ

ამ ანგანში მოქცეულია წყვილ-წყვილად ერთმანეთში ხელოვნურად
და შრომანად ჩართული ასოები, რომ-
ლებიც სახელისა და გვარის აღსანი-
შნავად შეიძლება ამოიკრას ყოველ-
ნაწილის ლითონის ნივთზედ (კარგისა,
ვერცხლისა, თითბერზედ და სხვ.) და
ამოიკეროს.

ახალი ამბავი

* ქუთაისის საბჭოს გადაწყვეტით, თვითრისთვის ვიტუშინსკის სახელს შეისყიდოს.
* როგორც ხმა დადის, ფინანს-

სთა სამინისტროს წინა დადგმა შეუტრია სახელმწიფო საბჭოში, რომ ხარჯ-აღირებვით გადადებულ ფულზედ გარდასხმული სესხი გადაიღოს და ამ ფულით ისე გაიწმინდოს კავკასიის უმთავრესი მდინარეები, რომ შეიძლებოდეს საქონლის ზიდვა.

* გუშინ 9 ნოემბერს ქალაქის მოურავმა გაუგზავნა კავკასიის მთავარმართლის კონცელარისს დირექტორს ბნ მიკევიჩს დაწერილი ბილი მოხსენება შესახებ ქალაქის ახალ-დაწყობის სკოლის სასწავლებლებისა, რომელსაც წარუდგენენ კავკასიის მთავარ მართებელს, ქალაქის მოურავი იზაიკოსი, სხვათაშორის, სთხოვს კავკასიის მთავარ-მართებელს, გამოიკვლიოს, ქალაქის დასაწყისს სასწავლებლები ირიცხება კერძო სასწავლებლის რაოდენობა სასწავლებლების რაოდენობის რაოდენობა.

* გუშინ დილით უცხად გარდაიცვალა კავკასიის სასტრუქტურის დირექტორი.

* კავკასიის ადმინისტრაციის მოუვლა პეტერბურგიდან ქალაქი, რომლითაც სამინისტრო სთხოვს ყველ გუბერნატორებს და სასწავლებლების უფროსებს, გამოაცხადონ თავიანთი აზრი შესახებ სახელმწიფო ბეგარის შემოღებისა სერო სასწავლებლების განმართად.

* სასანიტარო და სექციო ინსპექტორი სტეფანოვი სთხოვს ქალაქის მოურავს, რათა მან იშუადგომ-

ლოს შინაგან საქმეთა მინისტრის წინაშე, რომ ქალაქის სასანიტარო ბარათები უფროდ მიიღოს ფოსტამ გასახვანად. მაშინ ბნი სტეფანოვი აპირებს ამ ბარათების ბლანკები გაუგზავნოს ყოველ ექიმებს, სამკურნალოებს და დაწესებულებებს, რომელნიც თავიანთ შიგნ, ვაგებენ, თუ არ, რომ ვინმე ავად გამხდარა და ამდებ სატკივრით, მაშინვე აცნობებენ ამის შესახებ საგუბერნო მმართველობის სამკურნალო განყოფილებას, და სექციო სასანიტარო ინსპექტორს, რათა მან რაიმე ღონისძიება იხმაროს ამ სატკივრების მისაღებად.

* გუშინ კავკასიის გზის სხვადასხვა სადგურებიდან დებუებით იუწყებოდნენ, რომ კავკასიის გზაზე დიდი თოვლი მოვიდა და ამ თვის 7 რამდენიმე ზევი ჩამოწვიდა. გუშინ 9 ნოემბერს დილით ერთი ზევი გაუსუფთავებია. ფოსტა და მგზავრები გადასურა—გადმოუყვანიათ. მეორე ზევეზე ზემოდ სამახლოდ გახატეობითა. გუშინ დილით თოვლი გადგლია და იმედ აქეთ, სადაზომდე გზის გასუფთავებენ და დანარჩენ ფოსტას გადმოიტანენ.

* გამოვიდა ბ. პოლინსკის წერილი ცალკე ამ სათაურით: „ქართველების მოსახლეობა XVIII საუკუნეში—მოლორასიაში“. ქართველები რუსეთში ვახტანგ მეფეს გაემგზავნა, საქართველოს თავად-აზნაურების უმრავლესობას მაშინ რუსეთის ქვეშევრდომობა მიეღო და დასახლებულენო მლორასიაში ორენბურგის მხარეს. დასახლებულთა შორის ბევრია ამისთანა ვეგები: ჯავახოვები, ანდრონიკოვები, სოლოგოვები, წერეთლები, გუგუაშვილები, ციციშვილები, ერისთავები, შალიკოვები და სხვ. არიან ასეთი ვეგებიც: შინავეები, კაფეროვები, შემეტრეხები და სხვ.

* 7 დეკემბერს, როგორც დეპუტე აკუბაიზენენ „ნოვ. ობოზ.“ ს, ბათუმის ქარხნებს ცეცხლი მოჰკიდებია.

* სოფ. საჩინთა. საინოვაციო და მისი ახლო-მახლო სოფლები, თუქ კი მიყრდენულ ადგილას ვცხოვრობთ, მაგრამ არავის ჩამოვარდნილი უკან ჩვენს „სწავლა-განათლებით“ ჩვენს კურთხეულს მხარეში ორი საერთო და შვიდიდგე სამრევლო სასწავლებელი მოიპოვება. 500-დ ბავშვი სწავლობს ამ სასწავლებელში და ესეც კარგი ღონისწილია. მხოლოდ უნებლურად ეს არის, რომ ზოგიერთი აქაური „ხედავობი“ სამშობლო ენას არავითარს ყურადღებას არ აქცევს.

* ქ. სოხუმი: 3 დეკემბერს აქ დანიშნული იყო არჩევანი აქაურის ქალაქის დებუტატება. კანდიდატად იყვნენ დანიშნული და იყარეს კენჭი სულ შეიდა კაცმა:

ტუქუშჩიყის ა. ა. ამოვიდა 12 შ. 130 თ., სანაქს ა. პ. 29 შ. 113 თ., შალხანას ლ. ა. 89 შ. 53 თ., ახვესტოპოლის ბ. პ. 20 შ. 122 თ., გოკრიძის პ. ლ. 53 შ. 129 თ., კეთილქაძის პ. გ. 34 შ. 108 თ., მიმინოვილის მ. მ. 47 შ. 95 თ.

სულ უნდა ამოვრჩიათ სამი დებუტატი. ამ სხით დებუტატებად ამოვრჩეულ იქნენ ა. ა. ტუქუშჩიყი, ბ. მ. ახვესტოპოლი და გ. პ. სანაქსი. სამივენი ბერძნები არიან. არჩევანზე დასაზოგადოდ რიგანათ ჩაიარა. მხოლოდ ერთმა ამომრჩეველმა, ტომით რუმმა, სიმთვარის გამო ხსურობა დასტემა და აქაური ადმინისტრაციის და მთავრობა უღიერად მოიხსენია ამ კაცს პოლიციამ ოქმი შეუდგინა და სამართალში მისცა.

* დღეს, შაბათს, 10 დეკემბერს, საღამოს 8 საათზედ, ტფილისის ოლქის სასამართლოს სადგომში დანიშნულია კავკასიის იურიდიულ საზოგადოების კრება. განხილულ იქნება: საადმინისტრაციო საქმეები; მოხსენება საზოგადოების წევრის ა. ბ. ბუტერკოსის, სამოქალაქო საქმეების სასამართლოში წარმოების შესახებ: ა) იმის გამოსარკვევად, რომელმა სასამართლომ უნდა გარდასწყვიტოს საქმე უმარჯო ქანებათა განაწილებისა, ხსენებ მისახლება თუ არა მე. 274 მუხ. სამოქალაქო საქმეთა წარმოების წესდ. 2; ბ) უნდა შემოიწმინდოს იქმნას თუ არა სხვისა ვისაგანმე ხელწერილი, რომელიც მოწმეთა ერთგვი ფიცის შესახებ, თუ იმინებია მოწმემ წერა-კითხვა არ იცის; გ) ვიღებულა თუ არა მომრიგებელი მოსამართლე, მე 135 მუხლის თანახმად, აღნიშნის ვინა სამოლოთა გარდაწყვეტილებით შემოსილად აღსრულებისა ყოველს შემთხვევაში, თუ ასეთი შემთხვევა თითონ უნდა ამოიჩიროს და სხ. მოხსენება წევრი მ. ი. გრუხუბერგისა: „პრალდებულის მიერ დანაშაულის აღიარების მნიშვნელობა სისხლის სამართლის საბუთთა შორის“. კრებულად დასრულება გარეშეთაც შეუძლიანთ.

* გუშინ, იმ დროს, როდესაც ვახუშტის მისაღის მზადება თავდებოდა, რუსეთის ფოსტა კიდევ არა გვექონდა მიღებული.
* იმპერატრიცა მარია ამ დეკანდრეს ასულის სახელობაზედ დიარსებულის ბრძანა საზოგადოების კავკასიის განყოფილების საბჭო აცხადებს, რომ წარსულს ნომერის თვეში თვლის საავადმყოფოში 220 ახალი ავადმყოფი მისულა. ძველ ავადმყოფებთან ერთად 1714-ჯერ გასინჯულან. ამ დროს განმავლობაში 68 ოპერაცია გაუყვებითა.

* რაც უმარჯო ქანებზედ სახანო გარდასახლის შეუტრენილ ფული შეიდა 14 ნომერბრანდ, მინიკენქი სულ შეიდა კაცმა:

მოგება ხაზინის ჰალატ-ქალაქის გამგეობას უკვე აცნობა.

* ს. დიდი-თანეთი. ბევრი სასწავლებელი მინახავს მაგრამ ს. დიდი-თანეთის სასწავლებლობისთანა მოხადებული მოსწავლეები არსდ შენგვედრია. აქაური მოსწავლეები ბნი ტყვეთული დიდის მადლოზის ღირსია, რომ ასე გულმოდგინედ გვიღება სახეს, მაგრამ უფრო დიდის მადლოზის ღირსია იმიტომ, რომ განუზრახავს სასწავლებელთან სახელოვნო განყოფილების დაარსება; ცხადია ცხადის გუთი მოგებული აქვს, ყველა უარის უთქმელად დასთანხმებია და თითო-თითო თუმანი ალუთქებით. გარდა ამისა, ბნ წერეთელს და ადგილობრივ მღვდელს მ. დეკანოზოვილს გადაუწყვეტიათ კვირობით ხალხი შეტარებინ სოფელ და სხვა-დასხვა საგნების შესახებ საუბარი გამართონ. ამიტომ საკირო მასალების შეტარება უკვე შესდგომიან. ვისურვებთ, რომ ეს განზრახვა საქმედ გარდაეჭვიოთ და სხვადასხვა მიგებას ამ სასიქედლო განზრახვისათვის.

* ბათუმის ქალაქის საბჭომ გარდასწყვიტა შემდეგი ჯამაგირები დანიშნოს: ქალაქის მოურავს—5,000 მან., გამგეობის წევრთა და მღვდლის თითოს 2,400 მან. (ქამინ-კი მოურავს ჰქონდა—4000 მ. გამგეობის წევრს 2000 მ., მღვდლის 1800 მან. (ტუ. ფურც.)

ს ა წ შ მ ბ ბ ი
—
ნუ ხარ, ცაცო, უფაგალოა, ნუ იძიხა: სჯაღ, სჯაღ, წუთისაფასის სტუმარი ხარ, შეუდეგე საქმეს მალე; არ დაგვარგა დრო უბრალოდ, რაც ჯი გჭარს—მომალე, სოფლის შესს მაქა შესქამს, სულისათვის აფარსმალე.
დ. მახანელი

შინა მოგაპალი ვაზ უზნის წარმოებას?

გაყვედა თუ არა რკინის გზა შორაზნიდან ქუთაშამად, დაიწყოს საზოგადო-გარეთლებმა დენა ქვა-გუნდის მდენებისაკენ. მოიდან ესენი არა მხოლოდ იმისთვის, რომ იყიდონ ეს ლითონი ადგილობრივ წარმოებულთაგან, არამედ შეიძინონ კიდევ საკუთრებად ათეთი ქვა-გუნდის ადგილები, რომ შემდეგში თითონვე გახდნენ ამ ლითონის ადგილობრივ წარმოებულთა. საზოგადო-გარეთლებმა, რასაკვირველია, კარგად იცინ, რა კარგი მოგაპალი მოვლის ზეგნს მარგანცეს, ქვა გუნდას და ყოველ ნაირად სკიდობენ ჩაჰკიდონ თვისი ბრწყინლები ამ ყოველად სახერხი საქმის, დღეს რამდენიმე ბერძენი, გერმანელი, ფრანგი თუ ინგლისელი კიდევ შეიქმნა საბჭოში პატრონი კარგა ბლომად ქვა-გუნდის ადგილობისა.

უქმელია, რაც დრო გავა, უფრო იმპეტებინს იმისი ჰეილთაში. ქვე-გუნდის ადგილებს პატრონები დღეს თავიანთს მამულს ფულს აჩრებენ და ჰყიდიან ამ საშელო-შელო ლუკმის თითქმის უფასოდ; უფროდ-მეტიერ ვაშობ, რადგანაც დღეს რომ ისინი ერთს ქვეყნს ხუთას-რვათს მანეთად ჰყიდიან, რამდენსავე წლის შემდეგ უფროდ ვიდრეცა ორი ათასიდან-მეტიერ ათასს მანეთადღე. სისწრაფით იზორებენ თავიდან ამ ქვე-გუნდის, როგორც თავად-ანზაურნი, აგრეთვე გლეხნიც, თითქო იგი მართლა და ლოდლ დასწოლოდღე გულზედ. ჰყიდიან *) ამ ძვირფასს მამულებს, აღებულს ფულს ხარჯავენ უზაროდლ და თავს-კი არ იწუხებენ იმ ფრქობით, თუ იმათ შთანამშებლობას რაღა რჩება აქ საცხოვრებლად? **)

ეს გარემოება მით უფრო სამწუხაროა, რომ ამ შემოსეულ ფულის პატრონთა შუამავლებად ისევ ჩვენს ხალხს ვაგვიღის, ურამოდლად ძნელი იმითათვის მღებდის შენენ. ეს ვაგებატონები, რომელნიც გულში ამზობებენ: „თუ ჩვენ ვერას ვიშვით, კეა ქვეყნად რუ ყოფილაო“, მაშინ ნაირის ხრკით აბტულებენ ყოველის პატრონთ, რომ იავ ფსად ჩაუფლონ იმათ მამულები უცხო ხალხს, ოღონდ-კი რამდენიმე თაშინ აიღონ საშუამავლო. ახლა წარმოვიდგინოთ, რა შედეგი უნდა მოჰყვეს საქმის ამ ნაირს შედეგობას. თუ ნახებია არა, ერთი-მესამედი ქვე-გუნდისადიან ადგილებსა ამ რამდენსავე წელწოდ-ში უცხო ხალხის ხელში ჩაგარდება და მაშინ ვი იმათ, ვინც დღეს ასე იხრად მამულებს ჰყიდიან? უზამთლოდ დარჩენილი უცხოელების ყმებად უნდა გაიღებენ, ე. ი. ისილა დარჩებათ, რომ მივიღებთ იმითათნ და ვეწუნენ, საშუალო მოგვეცინო რამეო. ამ ნაირად, იმის მაგიერად, რომ ყველა ქვე-გუნდისადიან ადგილის პატრონი ამ ლითონის მწარმოებელი შეიქმნას და ნელ-ნელა სარჩო მოიპოვოს, ერთს მშვენიერს დღეს ესენი უცხო ხალხის მუშაობად გადქმეცენ და თავისს სიტყვებში ვერც კინდი და ვერც ამათი შთანამშებლობა ამ მონაზიდან თავს ედარა და-ღწევენ.

ამევე მდგომარეობაში ჩაგარდებიან ამ ლითონის ქართელი მწარმოებელნიც, რომელნიც დღეს, ცალკე-ცალკე, თუ რამდენიმენი ერთად, სასაფარ-გარეოდ, თუ აქ ჰყიდიან ქვეყნდსა. რაკი უცხოებთან ხელში გადავა სამყფი ნაწილი მამულებისა, თუ უკანასკნელნი, როგორც-კი მოისურვებენ, ისე ათამაშებენ ჩვენგურებს და დევილად შესაძლებელია ისე

*) ვაგადდეს და იჯარით ვაყემს აქ ერთი და იგივე მნიშვნელობა აქვს, რადგანაც როდესაც იჯარით იღებენ, პირდაპირ უწევენ მამულის პატრონს, რომ ვიღობდეს არ გამოვიდო, რაც ამ ხომის ადგილში ლითონს სძვეს, ნება ანა გქონდეს დათხოზო. წინააღმდეგ შემთხვევაში პატრონი დღეს ჯარბაშ იმისი და პირობა თავისს ძალში რჩება.

**) ეს მზავე ხრიკია ადგილია და ერთადერთი პირდაპირი აქაურების სიბინძურე, რომელიც ძალიან ნაყულხად მიღის. ვენახებს, როგორც ვითო, ფლოტურის ანადგურებს, მარტო სიბინძურე მოსავლა ხალხს აქ ვერ ახტობენ. მაგ., შარშანა და წრეთელ ხალხი ძალიან დამიშნ და ჰიპოკრიზისის ზეით რომ არ ეზოდანა სიბინძურე-სამაგროვოდღან, ხალხი ვაწუდობდა. მკარა შორიდან მოტანილის სიბინძურე დადი დფული უნდა და ვინ მისცემს აქაურებს ფულს?

დაყენონ საქმი, რომ საზღვარ-გარეშობლოდ იმათი ქვე-გუნდა—მარგანე-ცი გაყიდოს. ჩვენს ხლხს ზედაც დიდავიან შეჰხედეს და ამ ნაირად ისინი იძულებულ შეიქმნებიან თავიანთი მამულებიც უცხოელებს მიჰყიდონ და წარმოებაზედ ხელი იხილონ. დღეს საქმი და საშიშ მდგომარეობაშია და ყოვლად საქროა გადამამწველი კაცო გამოაუღუნდეს აქაურს ხალხს და დაიხსნას დაღუპვისაგან.

ნეტა რას ჰქვირობენ ისინი, რომელთაც შარშან საზოგადოების შედგენა ითავეს და აქციებით საქმის დაწყებას ჰქვირობდნენ?..

ბ-ნი გიორგის წამითელი და მისი დასი.

ახორებული კაცია ბ-ნი გიორგი წყურთელი. თვითონ სასაცილო რომ არაფერი გამოიგონოს, არ შეიძლება. ჯერ იყო და ლაშქარს წაუყვანა ილიმ წარმოებად, ახლა რა-ღაცა მესამე დღის დადუენებია. ერთი ვეთხოვთ, სად გამოსტენა ეს მესამე დღისა? სად არის მისი პროგნოზის საკვირველი, საიდან წარმოიღვინა, საიდან შეჰქმნა იმისმა ოცნება ამ სეთი ნაყოფი!

არა ნაკლებ საკვირველია ისიც, რომ ბ-ნი გიორგი წყურთელი ამ მესამე დღის მეთაურად თავისი თავი დაღუპს და მისს პროგნოზის გამოამხადებლად ის პროგნოზამა, რომელიც იგი არაკვესს თავისს „კვალში“. მაგრამ, ჩვენ და სამწუხაროდ, გამოტყობილი უნდა მოვახსენოთ, „კვალში“ ჯერ ჩვენ ვერავითარი პროგნოზამა ვერ გვაგვიღის. ავტო რამდენიმე წელიწადია მას აქეთ, რაც „კვალში“ საშინლის რიხია გამოვიდა და დღის იერებს დაგვიბრდა, მაგრამ ჯერ იმერც ერთი იმდელი ვერ ვაგვიმართლა. არის ხოლმე „კვალში“ ხან-და-ხან გვაჩიანი ლექსები, მზებუნდები ათასნი ერთხელ რომელიმე ახალგაზრდის გულწრფელს წერილს, მაგრამ ეს წერილები და ლექსები „კვალშია“ შემთხვევით იბეჭდება და არ შეეფერება „კვალის“ საზოგადოებისა, ანუ, უკეთ რომ ვთქვათ, უხასიათობას.

„კვალის“ მე-18 №-ში იყო ვიდეც „კვალის“ მიწინავე წერილი „მესამე დასის“ და მისის მეთაურის ბ-ნ გ. წყურთლის პროგნოზის შესახებ. ამ წერილის სათაური რომ წაიკითხოთ, გახსნარად: ვთქვი, ახლა მიანიც გამოაჩენენ თავისს პროგნოზისა-მეთქი, მაგრამ სწორედ ამ წერილის უშინაარსობამ დამარწმუნა „მესამე დასის“ არ-მყოფობა თუ არა. „კვალის“ უპროგნოზიზმი მიანიც, ბ-ნ გ. წყურთელი არაფერ შენიშნას არ უკეთეს სხენებულს წერილს. მაშასადამე, აშკარაა, რომ ბ-ნისა მისი. ენა-ზოთი, რამდენად გაუძლებს კრიტიკას მისის და მის მიერ მოგონილ დისის პროგნოზისა.

ეს მოწინავე წერილი უპირველესად ყოვლისა იმის ვასაწივებს, რომ სოფლის მასწავლებელს სარგებლობა მოაქვს ხალხსა და ვასაწივებს ისე, თითქო ახალს რასმეს გვეუწებოდეს. გარწმუნებთ, პატრიცე-მულნო „კვალის“ თანამშრომელი და რედატორი, რომ ეს ახალი მზრია არ არის, მაგ აზრსა ჰქადაგებდნენ თითქმის ყველა დასის ურწინად-ვახუთები, მთელი ქვეყნიერობა, ისე

გასინჯეთ, თვით თქვენგან დაწუნებული იგერაც“...კი. შემდეგ იგივე მოწინავე წერილი ჰქადაგებს, რომ ფარცია და მაშინ-ნიმ საქროა არ არის, კანტატის რამ იყოს, და რაც კანტატის ჩვენ-შიაც არისო, რადგან ჩვენშიაც სძვერება ტყავი ხლხს ჩხივე-ვილიისა და მებუტყეებისაგანო. ამ სიტყვებით დაამტკიცეს ჩემი ფიქრი, „კვალის“ რედატორ-თანამშრომელმა სრული თავისი უმეტერება პოლიტიკურ ეკონომიაში.

— კანტალი ჩვენშიაც არის, რადგან ჩვენშიაც აძრობენ ტყავს ხალხსო. ამ აზრით ფარცის ვიღერ ხალხებშიც უნდა იყოს კანტალი, რადგან არსად არ იციან ტყავის ძრობისე, როგორც იქ. არა ყოფილა იმისთანა დრო, რომ კაცის ექსპლოატაცია არ ყოფილიყო. ვიდრე ვე-ლურს მდგომარეობაში იმყოფებოდა ადამიანი, არა თუ ტყავს აძრობდნენ, არამედ ტყავით ხორციან-ძვილიანად სძებნდნენ ერთმანეთს. კაცს ხორცის ქამა რომ გადავარდა, ტყავის ძრობა (მეტფორული, ჩხივე-ვილისებური) ვი არა, ნამდვილი კონკრეტული) პირც დარჩა, მას უკან დააბრუნებოდა, ბატონ-ყმობა, მაშინ ბატონი ისე უფერად და მონას, მოსამხაურეს, როგორც პირუტყვს. ექსპლოატაცია არის ახლაც კანტალისებურ წეს-წყობილებაში. მამ „კვალის“ რედატორის აზრით, ყოველთვის კანტალისებური წეს-წყობილება ყოფილა, ძვილის-ძვილი დროდგან და მომდებელი, როცა ადამიანი ადამიანს სძებნა, შემდეგ, მონაზამაიც, და ახლაც! ფარცობა და მაშინების დროსაც! ან, ცოდნა და პროგნოზის გამოკვეცა ამხა ჰქვიან.

არა, ბატონო ჩემო, ჩვენის სისუსტე და სიღატაკე ჩხივე-ვილები და მებუტყეების ბრალი არ ვახლავთ. მიხეზი საზოგადო წეს-წყობილება მხოზო-ზოგადო მოუწყობილობა. მხილდელ საზოგადო წყობილების დედა-აზრი, ძირი, მეთოთა, რომ დღეს რომ ყველა ჩხივე-ვილების სახსენებელი მოსაზრო ქვეყანაზედ, ხვალ-ზედ იეთივე ჩხივე-ვილები აღმოცენდებან. ამას გარდა, ვთქვათ, დავთანხმეთ, რომ ჩვენის ქვეყნის კეთილ-დღეობისათვის საქროა ჩხივე-ვილები მოიხსონ. მეერა საშუალება გაქვთ ამისათვის?!. საქმი ის-კი არ არის, რომ მარტო იდეალი ვთქვირეთ: იდეალი, თუ გინებოთ, ვეგარდ უკეთესი დაგისახავთ, ვიდრე ჩხივე-ვილებისაგან გლცე-კაციობის განთავისუფლება. პროგნოზის უნდა შევებოდეს საშუალებას იდეალის მისაწვდომ და „საშუალების“ შესახებ-კი „კვალის“ პროგნოზისაში ითელი სიტყვანი არ არის ნახსენები. იმედია, აწი მიანიც ვაგვიხსნას „კვალის“ რედატორი, რა საშუალებით, რა გვერად უნდა მოუჭებოდეს ჩხივე-ვილებს?!

დალ, ბატონო „კვალის“ თანამშრომელი, დედა-აზრი ხალხის ვა-ტყავების არა კმარა კანტალიზმის ხასიათის ვასაგებნად. კანტალიზმი ნაყოფით ითვებენ სასაცილოდ აგდებულთ ვებრკიებისა და მაშინ-ებისა. მაშინების და ფარცობებს იხარა მნიშვნელობა აქვთ სიტორა-ში. მაშინებისა შეჰყავის ერთად აუარებელი მუშა ხალხი. ქალაქის მუშა ისე მარტო აღარ მშუშობს, როგორც სოფლის მუშა. მისი ინ-

ტერესი მქიაროდ შეგვიპირებულია სხვების ინტერესებთან. მიილი კანტალისტურა სახელწოდო წარმოადგენს ერთს დიდს ფარცას, ყველა მომუშაო იერთს მჭიდროდ წვერთხილად მარგანაზიციას. ამ ორგანიზაციის ერთის ნაწილის უმეტერებას ოზიარტს მთელი ორგანიზაცია; ერთ აღიარად დათხოვნილი მუშე-შეუვლით დასწოინ საშუაო მუშე ყველა მუშისა. ერთს აღივას თუ იქილა სამუშაო ფსმა ყველაგან აიწვეო. ამიტომ მთელის სახელ-მწიფოს მუშები ერთმანეთის ბედის ვაუზგობსებს სცილილობენ, ერთად მიქმედებენ, ერთად მზარს უტყერენ. მუშების ფარცობიდან დათხოვნა ახალი მაშინების შემოღებისა, თუ სავაქრო კრიზისის ვაშო, ხშირია, საერთო ვაქროვებად შეგერთა, შევაკვირბო მუშები, აქმედებ მწველი არ იყო შედეგით იმით ისეთი იდეალი, რომ მოსპობილყო ეს კრიზისები, ეს არეულობა, ანარქია, წარბილება და დაარსებულიყო უფრო მეტიც უფრო სამართლიანი წეს-წყობილება. მთელი ეხლანდელი მუშათა-მოძრაობა ეგრეთვე სულ ფარცობებისა და მაშინების ბრალია.

მაშინებმა გამოიწვია სხენებული იდეალი და მაშინებში ჰმედვენ ვერობის მუშეში საშუალებას თვისი იდეალის განხორციელებისის. ვეუქვათ, მოისპო უსწორ-მასწორობა და ვაქვიდა ქვეყანაო?!, ეუბნებინ იმით ფარცობისა და მაშინების პატრონები, ვინა იდეალისა მაშინ მტყინებოა, რომ შეჩერდება პროგნოზის, მოისპობა ციცილიზაციაო?! აი ამას რა ბასუსს ეუბნებენ მუშები: „მაშინა და შეერთებული, კოპოპეტალი, მუშე-ვილი ისე მწარმოებელი, რომ საქამო იქმნება მტკერ ხნის ფიხიკური მუშაობა და დანარჩენს დროს-კი მუშეობებს მოვასაგებოთა მასხადამე, მაშინა ანთავისუფლება ადამიანს მძიმე და ხანგრძლივი ფიხიკური მუშაობისაგან, მუშის მუშეულების ძალა საქრო აღარ არის მუშობისათვის, იმის როლს ასრულებს მაშინა და მუშა კაცური ცხოვრებით იქვეის ცხოვრებას. მასხადამე, თანასწორობა იქ, სადღე მაშინებთ, პროგრესს არა თუ არ შეადგენებს, არა-მეტ, ეხლანდელი ანარქია-კი უკან მიქვთ პროგრესს, რადგან ზოგს ნამეტანს ჯავას აყენებს და არ აძლეს სრულიად მოცლის ვონების განვითარებისათვის და ზოგს კი აზარმაცებს, ზოგს უკოდურებს სო-ღარბეში ავდებს, ზოგს სიმდიდრის მორცეში აცურავებს. ეს არის ახლანდელის წარმოების ანარქიის ბრალი, ამბობენ მუშები: მოისპოთ ანარქია, დავამყაროთ წესი წარმოებაში, ერთ-მანეთს ყოველი ბოროტება მოისპობა ქვეყანადაო.

ამას ამბობენ ეგრობის მუშები და მათი მომხრებები. ამის წინააღმდეგნი არიან მთაური კანტალისტები. იმ-ტო-ტო მათი შორის სასტიკი ბრძოლა ჰსუფევს.

მაშინებმა, იდეალი ქვეყნად ბოროტების მოსპობისა იც მარტო არ არი, როგორც „კვალის“ თანამშრომელსა და იმის რედატორს ჰგონიათ. ეს იდეალი მუშე-შეუვებულია იქ, სადღე საამა-შინო წარმოება არსებობს, როგორც

ამ წარმოების შედეგი. ჩვენში ჯერ ისევ მამა-პაპელების იარაღებით ვმუშაობთ და, ამიტომ ამგვარი იდეალი მხოლოდ ინტელექტუელთა მტკერ-ში იწვევს თუ აქვს შედეგბილი. ხალხს ამგვარს იდეალს ვერსა და ნახვო. ვინც ჩხივე-ვილებთან ბრძოლას ჰქადაგებს, იგი იმას ამტკიცებს, რომ მო-უკუვრავ ყური რაღაცათვის, რიაცღა ვერავინათ, და არა პროგრამის შე-ცნერულიდ შემუშავენას.

ჩვენება დიდალს ჩვენშიაც ახალი მიზანობა, რომელიც ცხადია, სხვა ვითარებათა გამო, სხვა გზა და სხვა საშუალება გქნება ხელში იმივე სავნის მისაღწევად; მაგრამ არა მგონია, რომ იმ ახალმა თაობამ „მესამე დასი“ უწოლოს თავისს თავს და ბ-ნი გ. წყურთელი თავისს მამა-მთავრად აღიაროს.

2 დეკემბერს სტომა ჰქონდათ ფრთის ქალაქის ხმ-ისნებს, სხვათა შორის ხმისანმა ბ. გლინიკამ (რკინის გზის კონტროლიორი) ერთ საყურადღებო საგნის გამო აღძრა ლაბა-ჩაკი იმის შესახებ, რომ ქვეითი მი-მოვალ ადამიანებს ხილის ფული არ ვაძლესოდ. ამ წინადადებას მაცურებელი ტაშის ცემით მიეცებნენ. ხმისანმა მენდელმა განაცხადა, რომ ქალაქი დარბიდა და თუ ხილის შემოსავალი მოესწვთ რა წყაროდგან უნდა ვაგუშვეთ პოლიციისა და ქალაქის ხარჯსაო.

გლინიკამ უპასუხა: ბატონო თუ არ შეუძლიან ქალაქი პოლიციისა და გამაგრობის ხარჯს ვაუძლეს, უშვამბისა სულ მოისპოსო; ნუ დავიფიცებთ იმასიც, თუ ვის ვარბობთ ვაქვიკებს არაბოვთ, ისევ იმ საწყალ ადამიანებს, რომელნიც ვინ იყოს, შემოსავლელი გზა რომ იყოს, კანტიკისათვის რამდენსავე ვერსს ვაივლიდნენ; დარწმუნებელი ვარ, მდინარე რიონს რომ ახლი ფონი ჰქონდეს, ქვეითის კაცის ვასასვლელი, დღე არ ვაგვადდა ისე, რომ უმეტერება არა მომადარყო-რა. მდინარე გტლმაო! ჩამაძლენიან და ისე მიმოვიღიან ვა-ღიმა-გამოღმა ხილს, თუ რამე საქმი აქვთ და ან თუ სერიზობა სურა.

ბ. ი. ნიკოლოძეც ვენმარტა ბ-ნი გლინიკას სიტყვები და სთქვა, რომ: სწორედ ცუდი ფეხით ვამვლელს კანტიკი ვამოერთვას, როდესაც ხილს თავისი ვლი დიდინახა ვაძლადილი აქვსო.

ხმისნები პოლიტიკური (სამოქალაქო) სასწავლებლის ინსპექტორია, ლენტიკი (ზღვაოსნობის სასწავლებლის ინსპექტორი), შესტერიკოვი ბ-ნი გლინიკას აზრისანი იყვნენ. ხმისანმა ბატუმბე-მელიკომა მშვენიერად დასყუათა, რა უწყუთება ხდება ხილზედ კანტიკების გამო-რომების დროს, მა, ჩემის თვალით მიყურებია, რომ საწყალ კაცს კანტიკი არა ჰქონია და საამეოვოდ ნიეთი დაუტოვებია, მუშებისთვის სა-სხვა იარაღი წართხევიათ და სხვა. ბეგრჯელ მინახავს ზოგაერთს ვაღამ საქმი ჰქონია, ხილზედ მისუ-ლად მოსპობის ისიც-კი შეუძლებელია და სთვლიდა, რადგან ქალაქი დარბიდა

იონა მეუნარეიამ, ქალაქის მოუ-

რავის აღვიღოთ აღმასრულებელმა, სიქვე: თუ ყუთი არ დადგეთ და კენჭი არ ვუყარეთ, ხილის შესახებ აღმრუდს დაზარაქ: ბოლო არ ექნება. ყუთი დავდგათ და ვინც იმ აზრისაა, რომ ხილის გარდასახად დარჩეს, თეთრი კენჭი ჩავდეთ და ვინც არა, შავი კენჭი.

კენჭი უყარეს ამ სავანს და ბნ-გლინისა აზრისა რვა კაცი აღმოჩნდა, ბნ-მენდლისა კი - ოცი და-სამი, ასე რომ ქვეითად მიმავალმა კიდევ უნდა გადაიხადოს კაპეტი.

ვარდნ უთვინი

რუსეთის მხრებზე

იმ გასაკუთრებულმა კომისიამ, რომელიც მდინარე ამურის მახლობელ მხარის გენერალ გუბერნატორად ნამყოფის ბარონ კორფის თავმჯდომარეობით მოქმედებდა და რომელსაც სახელმწიფო საბჭოსაგან მინდობილი ჰქონდა მანდრეში მომუშავე დამნაშავეთა ყოფა-ცხოვრების შესწავლა, უკვე დაამთავრა თავისი მუშაობა და სახელმწიფო საბჭოს წარუდგინა. კომისია, სხვათა შორის, თხოვლობს, რომ მანდრეში მომუშავენი ყოველ გვირგვინობისათვის უფრო იქნენ ხოლმე დაჯილდოვებულნი.

2 დეკემბერს, საღამოს პეტერ-ბურგის შტიგლიციუს ქაღალდის ქარხანას ცეცხლი გაუჩნდა, ორი ექვს-სართულიანი სახლი სულ მთლიან გადაიწვია. უმაჯურესი შენობას სახელწოდება ავღივანის, ამ დროს შოგ მუ-შეში იყვნენ, რომლებიც ფარჯიტის-დგან ხტებოდნენ. რამდენიმე კაცი დასახიროდა. ზარალი ვერ დანამდვი-ლებით არ არის გამიანგარიშებულა, შენობა თვისის მანქანებით 700,000 მან. იყო დაზღვეული.

ნარკვევი

(გურნალ-ვახუშტისაგან)

„ნოვოე ვრემისა“ სრულიად არა სჯერა ინგლის-რუსეთ-საფრანგეთის კავშირი, და რაღაც დაფარულ გან-ზიარებას სწამებს ინგლისის პოლიტიკის შეთავაზებას.

„გურ უნდადო“, ამბობს ანგელა, სიძველესა სიქვეთა ჩავდეთ, საფრანგეთ-რუსეთითა და სხვა რავე ეს ვუღარ მოახერხეს, ვისურს, რომ გე-გურისა სიქვეთა შეთანხმდეს ამითათა. რუსეთისათვის შთანხმდეს სიქვეთად განსჯადებულ კორესპონდენტს რუ-მისისა“ ბლოკინა ქტაგუეს, რომ ბოსფორის გარეშისა განსსა საქონისა სასოვალად ისჯავს საფრანგეთ-რუსეთისა ინტერესებისათვისა. ჩვენ გერ-გურეჯად სიქვეთეს, რომელსედაც შესაძლებელია შექმნას რაიმე თანხმობა და ეთანხმებას ანგელისა და სი-ფრანგეთ-რუსეთის შორის და ამიტომ ფრანგულად უნდა ვყოთ, რომ ინ-გელისა რაგონისა შეგვადანოსა“.

თავად უბრალოდ, ავტორმა იმ წი-გნისა, რომელსაც ხელმწიფე იმ-

პერატორის აღმოსავლეთში მოგზაუ-რობა იწვევდა, ერთ წერილი და-ტყვედ „მოსკოვ. უწყებ.“-ში, სადაც ამტკიცებს, რომ ინგლისელები მტრუ-ლის თვლით უტყუარად რუსეთისა დასამტკიცებელ სამთად, სხვათა შო-რის, ამ მოკლე ხანში ინგლისში გა-მოცემულ წიგნების და წერილების შინაარსი მოჰყავს. „მოსკოვ. უწყებ.“-ი ამბობს ამ სავანზე:

ინგლისთან გვიმარი ინგლისედა-ბისთვის იმდენადვე სსასარგებლოა, რამდენად რუსეთისთვის მძაფრე-ბაა.

უცხოეთი

საშარანბით. საზოგადო სჯე-ბარჯთ-დირიქების შესახებ გობლეს სიტყვით დასრულდა. გობლე მინი-სტრია საბჭოს პრეზიდენტად არის ნამყოფი და დიდი მომხრეა სახელ-მწიფო მეურნეობის საპარტილიან გე-ზედ წარმართვისა. უპარველესს საქ-მედ მას შემოსავლის დაგვარად ხარ-ჯის გაწერა მიანიჩა. რესპუბლიკს საფრანგო მდგომარეობა, გობლეს აზრით, სასურველს ნიაღვრედ არ არის დაყენებულ, რადგანაც, რო-გორც ხარჯ-ადრეცხვიდანა სხანს, გასავალს თანდათან ემტება. და ეს კი მეტის-მეტად ავიწროებს ერის მე-ურნეობასა და მიძიმე უღლად ედგმა ხალხსა. რისკავრეულია, ვისავლის შეძლება ფრთხილ შეტევიცოსა, მა-გალიათ, შეძლება სახელმწიფო ხარ-ჯი შემცირდეს, მაგრამ ამით შორს ვერ წავალით.

საქიორა შეიცვალოს თვით საფე-დკელი აწინდლის ხარჯთ-ადრეცხვი-სა და ხარჯ-ადრეცხვის შეცვლა-კი ოხოულობს ცხოვრებაში თვალ-საჩი-როს ცვლილებათა შემოღებასა. გობ-ლეს აზრით, რესპუბლიკამ რაც შე-ძლება მალე საფრანგეთის ასოცი-აციას თავისუფლება უნდა მიანიჭოს და სხვა-და-სხვა სარწმუნოებათა ოპო-რების ხარჯე გაუქმოს. რესპუბლი-კით თვით-მმართველობას უფართო ას-პარტით უნდა მისცეს და ადგილობ-რები თვით-მმართველობა უნდა რი-გინის ნიადაგზე დააყენოსა.

როდესაც თქვენ ძალი ბელში გქონდათ, სუბრეფექტების გადაყე-ნებაც ვერ მოახერხებთა“, შენიშნა ვილამსი.

„არა, კი ვერ მოახერხებ, ვერ და-ვსწარიო“, უპასუხა გობლემ და ჩა-მოყოფილა რამდენიმე კანონპროექ-ტი, რომელიც მომზადებული ჰქონ-და ავტონომიის გასაძლიერებლად. ის ეხლად თხოვლობს რომ გწიხილ იქნას საქმე საფრანგეთის აღმინ-სტრატულიად განაწილებისა და შე-იცვალოს წეს შემოღება თვით აღ-მინსტრაციისა. ამ გვიარი რეფორმა 100 მილ. უგვემატებსა. მაგრამ ეს კიდევ ცოტაა. ორატორი ამტკიცებს, რომ საზოგადოება მოვლენა ისე იმი-ტელოს, რომ აღმინას საბრჯელო შეუწყობდეს, ვასრულებით-კი ჩვენ ამ მოვლეობისათა“ კითხულობს გა-ბლემ.

31/2 მილიარდ ფრანკ. ხარჯთ-ადრე-ცხვილად საზოგადო გაქირვებას, მხო-ლოდ 20 მილ. ფრანკს ვახარებთ! რასაკვირველია ვანგარძობს ორა-ტორი, იმას ვერ ვიტყვი, რომ ერის კეთილ-დღეობა საზოგადოდ არ გაუ-მგობრესებულყოფს, მაგრამ მამე დროს

მტონარობა, უსაქმურობა ისე არა-სოდეს არა ყოფილა გავრცელებულ-ლი, როგორც ენობა და ზოგინა რომ ჰყოფნებოდნენ, მეორეინ საშინელს სი-ღობებში არიან ჩაყვინძვნილი. ამ დიად ბორჯებთან საბრძოლველად საქიორა ტრენბრიე მსხვირბლი და ამ მსხვირბლის მოტანს-კი მაშინ შე-ვიძლებთ, თუ შემაწუხებულს და უსა-მართლო გარდასახდებს მოგსპობთ. ამასვე ე. ი. შემოსავლის დაგვარად გადასახდის შეწყობის შემოღებაზე, უფრო და უფრო თხოვლობს საზო-გადობის აზრიცაო“.

იმპერატორის ვილჰელმის მინდო-ბილობით გერმანიის ელჩმა მიუნსტერ-მა პნახა პრეზიდენტ კაშიმირ პერ-იე და ბიურდოს გარდაცვალების გამო სამძიმარი გამოუცხადა. ბიურ-დოს შესახებ იმპერატორი ყოველ-თვის კარგის აზრისა იყო და ბერ-ლიონში მომხდარ შრომის კონფე-რენციას შემდეგ ხშირადც იხსენიე-ბდა ხილმითა.

ამერიკის მონაწილეობა მკროსის სამაგი

გაზ. „Tems“-მა საყუარდებოა წერილი დატყდა იმის შესახებ, რომ ამერიკელები თანდათან თავისი გაე-ზენს ავრკლებენ ევროპის საქმე-ებზედაც-კი.

„ევროპის ბედ-ილაბოა, სწერს გუბით: ვინის კონგრესზედა ხუთმა სახელმწიფომაც გარდასწყვიტა: საფ-რანგეთმა, რუსეთმა, ინგლისმა, ავ-სტრიამა და პრუსიამ, დანაშოენ სა-ხელმწიფოთა არავითარი გავლენა არა ჰქონიათ და დემოკრატენ იმის, რაც 5 სახელმწიფომ გარდასწყვიტა. თუმცა ოსმალეთი პარე-სა და ბერ-ლიონის კონგრესებზედა დაესწრა, მა-გრამ დემსწიფო უფრო როგორც მსხვი-რბლი, ვიდრე ვისიმე ბედის გადა-წყვეტა“.

1861 წელს კუვირის ინგლისმა, პოლიტიკაში დახელოვნებამ ვიქტორ ენსულისამ, გარბილდის ოქმა მა მულომელორმა გრანობამ და სამზო-ბლოს თავისუფლების აღმარების იმედმა, იტალია წინ წამოაყენა და დიდთა სახეწიფოთა გუნდში ჩარიც-ხა. ევროპის კონცერტს ესლა ერთი წერილი კიდევ მიემატა—არლილორ ამერიკის რესპუბლიკა აქამდის შეუ-ცვლელად მისდევდა პრეზიდენტ მენ-როუს მცნებას—ამერიკა ამერიკე-ლებისათვისაო. ამ მცნების ძალით ევ-როპიელთა აღქმალულ ჰქონდათ დროებით და მუდამ ამერიკის საქმე-ებში ჩარეულიყვნენ. აქამდის ვინ-ტრონის მართველობა მტკიცედ იცა-ვ ნეიტრალიტეტს და არ ერეოდა ევროპის საქმეებში. მაგრამ იგივე პრეზიდენტ კოლეჯიანდ, რომელიც მკროსის დედა-ამის მიმდევარი იყო, ესლა მოულოდნელად არღვევს ამ წესს და მონაწილეობას იღებს იმ არეულობაში, რომელიც სულ სხვა ქვეყანაში ხდება“.

ჩინე მონაწილეობა ანგარიში

ქართველთა შორის წერა-კითხვის განავრ-ცელებელს საზოგადობისა მოქმედებისა. 1 ქენესთავიან 1893 წ. 1 ქენეს-თავიან 1894 წ. მოგვყავს შემოკლებით ეს სინტე-რესი ანგარიში. საანგარიშო წლის დასაწყისში სა-

ზოგადობაში ითვლებოდა 512 წეე-რი. ამთავად 4 საპატო, 110 დამ-ფუძნებელი და 398 ნმდელი. წლის განმავლობაში მიემატა 22 ნმდელი წიგნი და შეტდა 534.

საანგარიშო წელს წლიური საწვეე-რი ფული შემოიტანეს შემდეგმა დამ-ფუძნებელმა წევრებმა: დავით ზაქა-რიას ძემ სარაჯიშვილმა (ორის წლის 40 მ.), ქრისტოფორო იოსების ძემ მამაკოვმა ერთის წლისა ორი თუნი-ნი და ნ. ბ. დოლობერიძემ ორი თუ-ნი.

ნმდელინი წევრნი, რომელიც ერთიანად აქვე გადახდილი საწვეე-რი ფული, არიან: მიხეილ პეტრეს ძე ისარალივი და გიორგი სპირიდონ-ძე განძიელი, რომელთაც საანგარი-შო წელს შემოიტანეს ას-სი მანე-თი.

საანგარიშო წელს შემოიტანეს წლიური საწვეე-რი ფული მხოლოდ 34 წევრმა.

საანგარიშო წელს საზოგადობის სკოლათა რიცხვი იმდენივე დარჩა, რამდენიც წინა წლებში იყო. მიზე-ვი ახალის სკოლების გახსნისგან ობი-სი ისე იგივეა, რაც წინა წლებში, ე. ი. ის გარემოება, რომ ადგილო-ბრივი სამოსწავლო მთავრობა ნებს არ ძილვავ, რომ საზოგადოებამ გა-ხსნას სასწავლებლები იმ საფუძველ-ზე, რომელზედაც იხსენიან კერძო სასწავლებლები.

ახალის სკოლის გახსნის შემთხვე-ვა-კი იყო ამ წელსაც. მხოლოცის ქაიკოვმა საზოგადოებამ დაიწყო გაემგობას, რომ ამ ქალაქში გაემარ-თა ქართული სასწავლებლი, რომ-ლისთვისაც აუთიოთ კიდევ შენობა და გადუწვეტითა ყოველ წლობით ოცი თუნისი გადაბდა. გამკობამ მი-ილი თუ არა ეს წინადადება, მიან-დ ადგილობრივ საქმის ვითარების გაგება კავკასის სკოლის მასწავლე-ბელს მანს ბოკიძეს, რომელიც წა-გება მოზლოკში, და გამოიბა რა მინდობილი საქმე, მოახსენა გამეგო-ბას, რომ ამ ქალაქში სკოლის გახს-ნა ქართველთათვის ძალიან საქიორაა, რადგან ისინი ძალიან დაქვეითებულ-ნი ყოფილან გონებრივად და ქმენ-ბრივად. სკოლის შენობა მართლა მზად ყოფილა შეძლებულს ქართვე-ლის ბანის დუბნელოვის მერ აბე-ბული და შექმნილთა წრეს გადა-უწყვეტითა წლიურად 200 მნეთის გადახდა სკოლის სასარგებლოდ. გა-მეგობას ფრად საქიორდ მიანიჩა მო-ზლოკში გამართოს სკოლა, მაგრამ ზემოხსენებულის დაბრკოლების გამო ამ საქმის განხორციელება გადასლა საკვლიად.

ბათუმის სკოლაში 1881 წლის განმავლობაში სწავლობდა 64 მოწი-ფე, რომელთა შორის 24 მამკილის სარწმუნოების ქართველი იყო. ხელთუნის სკოლა დაარსე-ბულია 1884 წ. საანგარიშო წელს ხელთუნის სკოლა შეს-დებულად სამის განყოფილებისაგან. სწავლობდა 40 მოწიფე (22 ვე-რი და 18 ქალი). I განყოფილ-ებაში 22 (11 ვერი და 11 ქალი), II-ში 14 (9 ვერი და 5 ქალი), III-ში 4 (2 ვერი და 2 ქალი).

საზოგადოდ გვეს სკოლებს ერთი საერთო ნაკლებევენება აქეთ, რომ შემოდგომობით და გაზაფხუ-ლობით ძალიან ხშირად აუღლებინ-დაყვეითებულს, რისგამოც სწავლის ხანი ძალიან მცირდება. ამ გარემო-ებით უნდა იხსნას ის საშუალო-

მოვლენა, რომ მასწავლებლებს უქი-რებთა მასწავლოან ის პარგარაბა, რომელიც ვერ მოეცემათ აქეთ. ამ საზოგადო მოცემულს ხელთუნის სკოლაშიც საანგარიშო წელს ძალიან უწყინა თვით და ვაგლენაც მიულია მასწავლეთა წარმატებაზე, რომელიც საზოგადოდ წინა წლებზე ნაკლები იყო.

წინარების სკოლა დაარსებულია 1882 წ. სკოლაში ამ წელს მხო-ლოდ ორი განყოფილება იყო და სწავლობდა 27 მოწიფე (18 ქალი და 9 ვერი) I განყოფ.—20 (13 ქა-ლი და 7 ვერი) და მეორე—7 (5 ქალი და 2 ვერი). წლის ბოლოს პარველითან მეორეში გარდავიდა 14 (9 ქალი და 5 ვერი), მეორით-გან მესამეში 6 (4 ქალი და ორი ვერი).

თონეთის სკოლა დაარსებულია 1883 წ. ეს სკოლა შესდგებულად სამის განყოფილებისაგან და სწავლობდა 35 მოწიფე (21 ვერი და 14 ქალი). I განყოფ. 21 (13 ქალი და 8 ვე-რი), II-ში 9 (8 ვერი და 1 ქალი) და III-ში 6 (ვერები). მეოთხე ქალე-ყოფილება არ ყოფილა, რადგან წი-ნა წელს მესამე განყოფილების მო-წყობებამა შუა წელი ერთიანად და-ანგებს თავი სწავლას. წლის ბოლოს შეტდეს განყოფილებებში გადაყე-ნილი იქნენ ყველანა, გარდა პირვე-ლის განყოფილებისა, რომელიც დარჩა მხოლოდ 3 მოწიფე გაღუ-ყვანილი.

თონეთის სკოლის შესახად სო-ფელი მოვლენა იხილს წელიწადში 300 მან. მაგრამ ავერ ორი წელიწადი შესრულდა, რაც ამ სოფელს არა გადაუხდია-რა სკოლის სახარჯოდ და გამეგობა იხსენა სკოლის საზოგადო-ების ხარჯით.

სკოლების გახსნასთან ერთად.გამ-ეგობა სცილობს ბელი შეწყობს წიგნის კითხვის გავრცელებას. ამ გა-ხსნასთან ის ეწვეა წიგნებით ყველა ახლად გახსნილს საქონებლობებს და ბიბლიოთეკებს. ამას გარდა გახს-ნა შიგნითანი ერთი საყუარდ სახალხო ბიბლიოთეკა და საქონებლო ტე-ლის-სი, ხოლო საანგარიშო წელს ითხოვა კიდევ მთავრობისგან შეი-რ სახალხო ბიბლიოთეკის გახსნის ნება ტფლისშივე (ეს ნება-რთუა უკ-ვე მიიღო და დაარსდა კიდევ მეორე საქონებლო).

საანგარიშო წლის დასაწყისში სა-ხალხო ბიბლიოთეკის ჰქონდა 400 სხელის წიგნი 1096 ცალად. წლის განმავლობაში მიემატა 42 სხელის წიგნი 143 ცალად და სულ გახდა 442 სახელწოდების წიგნი 1239 ცა-ლიად.

წლის განმავლობაში წიგნების შინ წასაღებად ჩაწერილა 921 (866 ვე-რი და 55 ქალი). თვით საქონებე-ლოში წაუთხოვს წიგნი 3803 ცალად.

მეთიხონის უმაჯურესად არიან მოსწავლეები, მერე მოხვლები და ვიქტები, სულ ბოლოს ძალიან ცო-ტა ხელონები.

ყველაზე მეტი მოუთხოვნიოთ ბე-ლოცობულ ნაწილები და თურნი-ლები, გაცილებით ნაკლებად უეთი-ხიათ ისტორიული თხზულებანი, სხვა გვიარი წიგნებით ძალიან იშვიათად მოუთხოვნიოთ.

საანგარიშო წელს ბიბლიოთეკის ჰქონდა შემოსავლი: დღიურის მე-თხველესთან 46 მან. 38 კ. სახლ-ის წამღებთან 200 მ., ბიბლიოთე-

კის სასარგებლოდ გამართული წარმოადგენიდან 280 მ., შემოწირულობა 341 მ. 60 კ. სულ 867 მ. 93 კ. ხარჯი იყო: სახლის ქირა 331 მ. 67 კ., საყარაულო 12 მ., პობლიო-თეკარს 240 მ., საბუკრად მასზე 20 მ., მოსამსახურეს 24 მ., წიგნების შეძენა და ყდის ფასი 40 მ. 15 კ., ეურწილების ფასი 53 მ. 50 კ., წერილობანი ხარჯი (შეშა, ნავთი, ქაღალდი და სხ.) 16 მ. 30 კ. სულ 727 მ. 62 კ.

ხალხში კითხვის მადის გასაღვივებლად და წიგნების უფრო ადვილად გასავრცელებლად გამგეობამ მინდოთაის წევრს ანსტასია კურთილისას, რომ მას ეგრეთვე იყო და გაგზავნა კახეთში წიგნების გასასილად ისე, როგორც რუსეთში დაიკავებან წიგნების მიყიდვლნი. ამ საქმისთვის გადასმო გამგეობამ 20 მ. თვეში და 10% გაყიდულის წიგნების ფასისა, ამ ცდამ დაამტკიცა, რომ ძალიან მკორედ ყოფილა კახეთში წიგნების კითხვის ხალხის. ან. წერეთლის მიერ დაქერილმა კაცმა მოიარა წიგნებით მოთლი კახეთი ოახისთვის განმავლობაში და სულ 33 მან. წიგნები გაჰყიდა. ცდა კი თითონ დაუჯდა გამგეობას რვა თუმნად და სამს მანეთად.

სანაგარიზო წელსაც გამგეობამ მიიღო „ვიგორის“ და „პკლის“ რედაქციებიდან საგანგებო თანხები სხვა დანაშნულბობით. ეს თანხები გამგეობას ხელუხლებლად აქვს შენახული, გარდა ყაზბეგისა, პაქაძისა და სალიტერატურო ფონდისა. ყაზბეგის თანხითგან გამგეობა განსვენებულის მწერლის სიკაცლოში აძლევდა მისთვის მოსახმარებლად საავადმყოფოში პირველს ხანებში 12 მანეთს თვეში, ხოლო ბოლოს 6 მანეთს თვეში. საანაგარიზო წელს მის სიკაცლოშივე დახარჯულ იქნა 18 მ., ხოლო მის და სამარხავად მიეცა მისვე ნათესავებს რაც იმ დროს იყო დარჩენილი ამ თანხითგან 319 მ. 27 კ.

ალ. ყაზბეგის სიკვდილის შემდეგ შემოვიდა კიდევ მის სახელობაზე ფონდის დასარსებლად 223 მ. 50 კ. ბაქაძის თანხითგან დახარჯულია 200 მ., რომელიც მიეცა არქიტექტორს შტერნს მუზეუმის გეგმის შესადგენად.

არც სანაგარიზო წელს შემოვიდა საზოგადოების საწევრო ფული იმდენი, რამდენიც უნდა შემოსულიყო. შემოვიდა სულ 522 მ., რომელთაგან ერთიანად შემოტანილია საწევრო ფული არის 200 მ. წესდებით ეს 200 მანეთი უნდა ხელუხლებელი დარჩეს და მხოლოდ სარგებელი იხარჯებოდეს. ასის მანეთისა უკვე ნაყიდა ვიკარაობის ფურცელი და ასისაც უნდა შესყიდულ იქნას.

სულ შემოსავალი იყო 7896 მ. 73 კ., ხოლო ხარჯი იყო 8211 მ. 73 კ. ე. ი. დახარჯულია შემოსავალზე მეტი 315 მ. ხარჯთაღიარებელი შემოსავალი გამომავარი მუხლები იყო 8475 მ. გასაგებია 8780 მ. მოსალოდნელი დღეობით 305 მ. სრულდებით გამართულია და გადაჯარბა ერთის თუმნით.

შტერნის წერილი ამაჰში

სარატკოში განდევნილად 125 წელს ნაბოლქონ ზარეკას ნამსახური მხვდა-

რია—საგანი. **
წუნსად „Punch“-ის უგანსწულს ნომერში ზარეკა გუგუზელ მასისთან სურათის დასტურად: ღომი და დავით მეგობრულად დასვიანობენ და მუშაობა-ზაინახის ჩიხუსს მუქვანს; სურათს ქუჩა აწერას: „ქეტვა ზარეკა გუგუზელს ასე ერთმანეთია!“

წერილი რედაქციის მიმართ

ამსანაგებამის მონაწილეების შემოქმედის გახეთის საშუალებით გულთაძის მდღობას უკუღმით თ. სანდრო ბაგრატიონ-დავითაძეს, რომელმაც თიჯა მოსკოვას მისწავლე ქართველთა სასარგებლოდ წარმოადგინის გამართვა სოფ. გნავეში 18-ის მარამობასთვის. ამ წარმოადგენით შემოსული ფული 59 მ. 38 მ. შში მიღებული გაქვს.

ა. ლიანაძე.
ვ. დანარელი.

დებემა

(ჩრდილოეთის დებემათა საეგრტოსავან)

8 დებემათი

ლინდონი. ამბობენ, რომ ჩინელები საგზაო ბაზრობის არ აძლევენ იმ რუსეთის მებრეღობით, რომელიც დანიშნულებით არიან პეტინში გასავანთან, რათა იქ რუსეთის მისიის დარაჯებლად იქმნა.

იაპონიის პირველი ჯარი, რომელიც მუქდენისა და ნიუშენგისკენ მიიზრთება, დინჯად მიდის წინ, რადგანაც უსწორ-მასწრო გზა არის და ჩინელებიც წინააღმდეგობას უწყვენ. როგორც სჩანს, ეს ჯარი იმ დროსთვის პუქიობს ნიუშენგში მისვლის, როდესაც მეორე ჯარი შინ იქნება ტიან-მინზედ იერიში მიიტანოს.

როგორც ვახუშტის იუწყებთან, 12 დებემათის იპონელების თავბაჯო აღუდიათ, რისგამოც ჩინელებს ხი-მანჯუსკენ დაუხვეთია. მეორე დღეს ეს ქალაქი აიღეს იპონელებმა და ჩინელები ლია-ვისკუსკენ წაიღინდნ.

ბანსხალეხანი

ქართველთა ამხანგობის წიგნის მაღალხაში ისეიფდება ამხანგობის ახალი გამოცემანი:

სამხარეულო

ქართულ და ევროპიულ სასტუმროებისა

მეორე გამოცემა
ახლად შეესუბული და შესწორებული. შიგ მოთავსებულია ათასამდე დარეგება სხვა-და-სხვა სასტუმროების მოსახმარებლად და სანოვავის შესახებავად.

ფანი მანეთი ნახმარი.

იხილეთ

ხუთ ოთახიანი სახლი თავის მთაწობილობით. ნიკოლოზის ქ. № 99, ბრმათა სასწავლებელი. (1—უ—1)

მირიგული კერძო სამკურნალო ექიმის ნავსარდინისა

(კუკიაში, კონანცივის ძველის პირდაპირ) ავადმყოფთ იღებენ ექიმნი ყოველდღე, კვირა დღეებს გარდა.

დღეობითი:

ბ. ა. ნავსარდინისა, 11—12 საათ-ინითა, ვისაც სჭირს სწულელებანი: სახი-რტრგო ვენერული და ზივილისი.
ვ. მ. ჩაქვანისა, 9—10 საათ. სწულელებანი: თვალისა და ნერვებისა—ტანში ტკივილებისა.

დ. გ. რუჯაყვასია, 10—11 საათ-ანეულელებანი: შინაგანი, ბავშვებისა და ღელთა სქესისა.

ე. ზ. ზრუჭაყვასია, 11 1/2—12 1/2 საათ. სწულელებანი: ყურ-სა, ყელის, ცხვირისა და გულ-მკერდისა.

ვ. მ. ტყეშელაშვილისა, 12 1/2—1 საათ. სწულელებანი. დედათა სქესისა.

ბ. ა. კარაბაგვანისა, 1—1 1/2 საათ. სწულელებანი: შინაგანი და ბავშვებისა.

საღამოობით:

ბ. გურჯია, 6—7 საათ. სწულელებანი: ვენერული და შინაგანი.

ბ. ა. ნავსარდინისა, 7—7 1/2 საათამდის.

ვ. ა. ფანავასია, 7—7 1/2 საათ-სწულელებანი: ყურისა, ყელისა, და ცხვირისა, ორშაბათობით, ოთხშაბათობით და პარასკეობით.

რეგულარობის და რეცეპტის დაწერის ფასი ათი შური; ფსიკოსილოგისა და ოპერაციებისთვის—მორიგებით, სამკურნალოს საწოდოცა აქვს ავადმყოფთათვის.

დირექტორი სამკურნალო დოქტორი მაღაინის ნავსარდინისა. (857—1468)

წერა-კითხვის საზოგადოების წიგნის პალატიონი

Table with 2 columns: Book Title and Price. Includes titles like 'ახალი ვარიანტი წმ. ნიკოს ცხოვრებისა', 'ბუნების კარი უკლით', 'გოგებაშვილისა', etc.

საქვეყნო ნახსტებიანი ჟურნალი

„ჯეჯილი“
წელიწადი მთავრდება

გამოვა 1895 წელსაც ორ თვეში ერთხელ იმავე პოგრამით, როგორთაც აქამდის.

„ჯეჯილი“ დირიგდება: მოთხრობანი, ლექსები, ზეპირები, მოგზაურობის და შესანიშნავ-კაცთა ცხოვრების აღწერა, პოემები, მოკლე ამბები, სამეცნიერო წერილები, საბავშვო სათამაშოები და სავარჯიშოები, სამათემატიკო გამოცანები, იფიგები, ანდაზები, გამოცანები, ნარევი, რეზუსები და სიმღერები ნოტებით.

ქურნალში მონაწილეობის მიღება ადვილთქვს ყველა ჩვენში საუკეთესო მწერლებმა.

ქურნალი „ჯეჯილი“ ტვილისში დატარების ღირს—3 მან., ტვილისს გარეშე ვაგზავნი 4 მან., ვინ 10 ცვემლობარზედ მეტს დაიბარებს იმას დაღმობა სამ სამ მან.

ცალკე ნომრის ფასი ტვილისში არის 70 კაპ., ხოლო სხვა ქალაქებში—ქუთაისს ბათუმში და გურში,—75 კაპ., ხელის მოწერა შეიძლება მხოლოდ წლით და ნახევარწლით, ხელის მოწერა მიღება:

- 1) ტვილისში — წერა-კითხვის საზოგადოების კანცელარიაში (Дворцовая ул. д. Зем. Банка № 102), ქართულ სახლობა სამკითხველოში და თეთი „ჯეჯილი“ რედაქციაში Артиллер. у. д. Тамашева, возлж. кадет. корпуса.
- 2) ქუთაისში—ან. ბაქაძისთან, დი. ბაქაძის სახლში.
- 3) გურში—ზ. დავილოვან.
- 4) ბათუმში—მ. ნიკოლაძის სააგენტოში.
- 5) თელავში—მ. ცისკარაშვილის აფთიაქში.
- 6) საჩხერეში—ყარამან ჩხეიძისთან.
- 7) თიანეთში ივ. თ. ჩიხაძეშვილთან.
- 8) ყვირილში—თ. ხუციაძისთან.

ფოსტის აღრესი: Въ Тифлисъ въ редакцию грузинскаго дѣтскаго журнала „Джеджили“.

რედაქტორ-გამომცემელი ან. თუმანიშვილი-წერეთლისა.

„ივერია“

1895 წელსაც გამოვა ყოველ-დღე, გარდა იმ დღეებისა, რომელიც სეად მოსდევს გვირა-უქმებს. ფასი გახეთისა:

Table with 2 columns: Issue Number and Price. Shows prices for 11, 10, 8, 9, 7, 6 issues.

საზოგადო-გარეთ დაბარებული ეტირება 17 მან. მთელის წლით, სოფლის მასწავლებელი „ივერია“ მთელის წლით დათვობათ 8 მან. ტვილისის გარე მისთვის უნდა დახარის გახეთა შემდეგის ადრესით: „Иверия. въ редакцию „ИВЕРИЯ“.

თუ ტვილისში დაბარებული გახეთი ტვილისს გარეშე აღრეს-ხელ შესცვლა ვინმემ, უნდა წარმოადგინოს რედაქციაში ერთი მანათი; ხოლო თუ ქალაქი გარეთიდან სხვა ადგილს ვადვიდა სად-მე, ქალაქს გარეშე,—ორი ანახი.

თუ თვის განმავლობაში დაიბარა ვინმემ გახეთი არა მთელის წლით, მის გვეგზავნება გახეთი პირველ იმ თვიდან, რომელსაც დაბარებული აღნიშნავს. განცხადება მიიღება გახეთის რედაქციაში.

ფსიკოსილოგის დასაზამად

ა) მოთხოვ გუგუზელ თითო ვერ სტრატინა—8 კაპ., ზარეკა—16 კაპ. ბ) სრული უგანსწული გუგუზელი—30 მანათი, სოლო ზარეკა—60 მანათი. მარცხე სტრატინისა გამოახარებასა ამის გა-ლობასზე, რამდენს ადვილად დაიჭრის 25 ასო გახეთის ტექსტისა.

ხელ-წიგნები, წერილები და კორესპონდენციები რედაქციის სახელობაზე უნდა გამოიგზავნოს. ხელ-წიგნები, ან საგზითო წერილები, თუ საჭიროება მოითხოვს, ან შეიკლებულ, ან შეუსწორებულ იქნება, ხელ-წიგნის, რომელიც დატეხილი არ იქნება, თუ ერთისთვის განმავლობაში პატივანა არ მოითხოვს, მერე რედაქციას გელარ მისთვის ხოლო წერილობანი წერილებს რედაქცია არ იწახავს.

არა-გვარს მიწერ-მოწერას დაუბეჭდედ ხელ-წიგნები-სა და წერილების მესანებ რედაქცია არა ჰკისრუვლობს.

პირისპირ მოსალობარაკებლად რედაქცია თავისუფლი იქნება ყოველ-დღე, კვირა-უქმებს გარდა, ათ საათიდან პირველ საათამდე და საღამომით 6-დან 7 1/2 საათამდე.

რედაქცია იმყოფება: ნიკოლოზის ქუჩაზე, 21.